

Evropske šole

Urad generalnega sekretarja

Pedagoška enota

Ref.: 2007-D-441-si-5

Orig.: EN

ZAŠČITA OTROŠTVA

Potrdil Svet guvernerjev v pisnem postopku, ki je stekel 21. aprila 2008 in se zaključil 13. maja 2008.

ZAŠČITA OTROŠTVA

ODGOVORNOSTI NACIONALNIH DELEGACIJ, DIREKTORJEV IN UČITELJEV EVROPSKIH ŠOL

Ozadie

Zaščita otrok in skrb za otroštvo je v sistemu Evropskih šol po pomenu očitno na prvem mestu. Ta dolžnost glede previdnosti in skrbnosti zavezuje vse odgovorne osebe, ki skrbijo za nadzor sistema (vključno s tistimi, ki sodelujejo pri imenovanju osebja in pri upravljanju ustanov), da storijo vse, kar je v njihovi moči, da se zagotovi, da so vsi, ki delajo z otroci, primerni za takšno delo ter se učencem tako nudi čimbolj zanesljivo in varno izobraževalno okolje.

Na pripravo pričujočega dokumenta je vplivalo več dejavnikov:

- Zavedanje o veliki raznolikosti različnih praks v državah članicah glede preverjanja ustreznosti potencialnega zaposlenega, ki bo v stiku z otroci. Zaradi različnih praks in postopkov je lahko šola s pravnih vidikov izpostavljena, na primer v primeru incidenta;
- Prisotnost vprašanj glede zdravja in varnosti otrok, ki se redno postavljajo, in ki naj jih šola primerno uredi, na primer izvajanje izvenšolskih dejavnosti;
- Pomen vse močnejšega poudarjanja otrokovih pravic v številnih državah članicah Evropske unije, kar se bo verjetno odražalo tudi v vse številnejših zahtevkih, kadar se bo uveljavljala in dokazovala malomarnost.

Zaradi vseh teh razlogov se zdi koristno, da se v enem dokumentu zberejo vse smernice za uveljavljanje dobrih praks na področjih šolskega življenja, ki zadevajo varnost otrok, njihovo zdravje ter telesno, čustveno in duhovno dobrobit otrok. Dokument podaja splošne smernice. Priporoča se, da šole na področjih, ki jih ta dokument opredeljuje, sprejmejo ustrezne ukrepe. To bo hkrati pomenilo razvijanje njihove lastne, natančnejše politike, ki upošteva pogoje, značilne za okolje, v katerem se šola nahaja.

Načela

Bistvenega pomena je, da postopki za imenovanje vseh uslužbencev in načini za nadzor vsem otrokom, ne glede na njihovo državljanstvo in ne glede na to, katero Evropsko šolo obiskujejo, zagotavljajo enako raven varnosti in pozornosti.

Morala vsake šole mora temeljiti na načelu medsebojnega spoštovanja vseh članov šolske skupnosti, da bi se – po eni strani – učence spodbujalo k samospoštovanju, in po drugi strani, da ohranijo svojo pravico do psihološke in fizične intimnosti. V primeru konflikta med razkritjem osebnih informacij in spoštovanjem zasebnosti, morajo v vseh okoliščinah in vsakem primeru prevladati otrokove pravice in njihova zaščita.

Osebna svoboda in pravica do dostojanstva sta temeljni ustavni pravici, ki veljata za vse akterje izobraževanja. Spoštovanje teh načel med drugim prepoveduje vsako fizično ali psihološko nasilje nad učenci, vključno z vsakim poniževalnim kaznovanjem.

Uveljavljanje teh pravic je neodvisno od tega, ali učenec v šoli izpolnjuje svoje dolžnosti ali ne. Z drugimi besedami: spoštovanje človekovih pravic učencev se ne sme povezovati ali pogojevati z učenčevim izpolnjevanjem obveznosti.

Treba je skrbeti, da se vsaka zaskrbljujoča informacija, ki zadeva dobrobit in zaščito otroka, posreduje primernemu osebju / direktorju šole, ki bo v tem primeru obvestil

nacionalne organe in po drugi strani poskrbel, da se vsaka obtožba obravnava z največjo mero resnosti.

Absolutno nujno je, da se razume in upošteva, kako izredno pomembno je, da se zadeve s področja zaščite otroka obravnavajo z največjo mero občutka in prijaznosti.

Statutarna odgovornost na področju zaščite otroka v zadevni državi članici mora biti popolnoma jasna v vseh primerih.

Stanje

Med problemi, s katerimi se sooča sistem pri zagotavljanju varnosti otrok, je nekaj neizogibnih spremenljivk, ki so v kontekstu 27 držav z različnimi zakoni, prednostnimi nalogami in pristopi pri dodeljevanju učiteljev v 14 šol v sedmih različnih državah, neizogibne.

Te specifičnosti so:

- zelo različna zakonodaja glede spolne polnoletnosti;
- različni pogoji za dodeljevanje učiteljev, tako glede samih postopkov kot glede zahtev in praks;
- morebitne neskladnosti med zakonodajo in veljavnimi zahtevami, na eni strani v državi, ki osebo imenuje, in na drugi strani v državi, kjer imenovani izvaja svoje delovne naloge;
- morebitni konflikti med zahtevo po preglednosti ter pravicami vsakega posameznika do zasebnosti in zaščite njegovih pravic v skladu z nacionalno in mednarodno zakonodajo;
- odgovornost šolskih direktorjev pri imenovanju učiteljev religije in morale;
- potreba po preverjanju prostovoljcev, ki delajo v šoli z otroci;
- potreba po preverjanju vsega ostalega osebja, ki pride v stik z otroci;
- zaščita otrok na vseh vidikih njihovega izobraževanja.

Pomembno je, da identificirane težave in prepreke ne preprečujejo izvajanja zdravstvene politike, politike varnosti in zaščite otroka na vseh šolah.

1. Politika ustanove na področju zaščite otroka (splošno)

- 1.1 V skladu z zgoraj navedenimi načeli in smernicami v nadaljevanju besedila, mora vsaka šola oblikovati svojo politiko zaščite otroštva in opredeliti veljavna merila (ob upoštevanju veljavne zakonodaje države gostiteljice šole). Besedilo te politike bo staršem na voljo na zahtevo.
- 1.2 Vsi udeleženci, ki jih to zadeva, morajo ukrepati v duhu teh načel in izvajati šolsko politiko zaščite otroštva in skrbeti za dobrobit otrok. Vsi udeleženci šolske skupnosti se morajo obvezno ravnati v skladu in spoštovati navodila za zaščito otroštva.
- 1.3 Za podporo izvajanju postopkov za zaščito otroka na šolah mora vsaka ustanova izmed svojih uradnikov izbrati in določiti osebo za zvezo za področje zaščite otroka. To je lahko direktor ali oseba, ki jo imenuje direktor za zagotavljanje zveze z nacionalnimi organi oblasti glede specifičnih ukrepov zaščite otroka, in je oseba, h kateri se zatekajo vsi uslužbenci ali prostovoljci, ki imajo vprašanja glede zaščite otroka.
- 1.4 Šole morajo učence prek učnih programov v okviru pouka čustvene in spolne vzgoje seznaniti z nevarnostmi psihološke, telesne in spolne zlorabe, v okviru pouka osebnostne in zdravstvene vzgoje pa o škodljivih učinkih tobaka, alkohola in mamil. Šole bi tudi morale učence vzgajati o primernem vedenju pri uporabi

interneta in jih usmerjati za njegovo varno uporabo, da bi se izognili primerom tako imenovanega medmrežnega nasilja, neutemeljenih obsodb, itn.

2. Osebj

Osebj, ki ima stike z otroci v Evropskih šolah (vključno z učitelji religije) mora pred nastopom funkcije predložiti sodni izpisek iz kazenske evidence, potrdilo o nekaznovanju oziroma enakovredno potrdilo, ki se izdaja v njihovi državi, iz katere izhajajo, ali v državi, kjer so bili doslej zaposleni.

2.1 Dodeljeno osebj

Vsaka država članica je odgovorna, da Evropskim šolam v svoji državi ali izven nje zagotavlja in dodeljuje osebj, ki je primerno za delo z otroci, ter da ti izpolnjujejo zahteve, ki izhajajo iz nacionalne zakonodaje in zadevajo učno osebj, vključno z zakonodajo, ki ureja zaščito otrok.

2.2 Učitelji religije

V primeru učiteljev religije je organ verske oblasti, ki jih dodeli, odgovoren za to, da so ti ljudje primerni za delo z otroci in da spoštujejo lokalne predpise (zlasti s področja zaščite otroka).

2.3 Lokalno zaposleno osebj

Vsaka šola je odgovorna, da zagotovi, da je lokalno zaposleno osebj (vključno z učitelji religije), primerno za delo z otroci, ter da zagotavlja spoštovanje lokalne zakonodaje (zlasti zakonodaje na področju zaščite otroštva).

2.4 Ostalo osebj, ki brez nadzora dela z otroci

Vsi, ki delajo na šoli in se srečujejo z otroci neposredno in brez nadzora, podležejo preverjanju v skladu z veljavno ustrezno zakonodajo. Če takšne zakonodaje ni, se je treba prepričati, če ti posamezniki ne predstavljajo problema.

2.5 Šole se bodo poslužile vseh ustreznih načinov, da bi zagotovile, da nima nihče, ki ni pooblaščen, dostopa v šolski kompleks in da so vsi dovoljeni obiskovalci zlahka prepoznavni.

2.6 Direktorju in vsemu osebju, ki prihaja v stik z učenci, se priporoča obisk izobraževalnega tečaja, da bi se seznanili s svojimi odgovornostmi na področju zaščite otroka. Tovrstno izobraževanje bi moralo biti predvideno v programaciji izobraževanja uslužbencev na šolah.

3. Zdravje, varnost in udobje

3.1 Šolsko okolje

Vsem, ki delajo v Evropskih šolah, je treba zagotoviti varno, zdravo in prijetno okolje. Da se te lastnosti zagotovijo, šola izvaja obsežne ocene tveganj in redne inšpekcijske preglede varnostnih naprav, prav tako se šolski kompleks redno čisti, vzpodbuja se zdravo prehranjevanje in ustrezna higiena, zagotavljajo se ustrezne in prijetne učilnice.

Izredno pomembno je, da je šola sposobna hitro in učinkovito ukrepati v skladu z vnaprej opredeljenim postopkom, če pride do nesreče ali izbruha bolezni, to pa

vključuje zadolžitev in usposabljanje učnega osebja in ostalih za prvo pomoč (v kolikor to ni v nasprotju z veljavnimi predpisi) in vodenje evidence o nezugodah.

V tem primeru bodo starši šoli posredovali podatke o morebitnih alergijah ali ostalih obolenjih njihovih otrok, upoštevajoč zdravniška navodila, želje staršev in spoštovanje zaupnosti.

3.2 Izvenšolske dejavnosti

Za dejavnosti izven okvira šole je slednja odgovorna za zagotovitev udobnosti učencev (na primer tako, da preveri, ali ima izbrani sprejemni center za namestitvev otrok potrebna dovoljenja lokalnih organov oblasti). Vsak šolski izlet se mora izvesti v skladu z določenim predhodnim postopkom ocene tveganja, pri kateri morajo polno sodelovati učitelji, ki spremljajo učence na izletu.

Starše je treba v celoti obveščati o vseh vidikih šolskih izletov, ki se jih udeležijo njihovi otroci.

4.0 Uporaba in postopki

4.1 Vedenje

Nujno potrebno je, da so v vseh šolah uveljavljeni aktualni in skladni postopki, ki so primerno prilagojeni potrebam in pokrivajo potrebe učencev vseh starosti. Bistveno je, da se vsi partnerji v šolski skupnosti zavedajo in podpirajo naslednje smernice:

- Vzpodbujanje ustreznega in varnega vedenja v šolskih prostorih, šolski jedilnici, med poukom in izven njega, pred začetkom šolskih dejavnosti in po njihovem zaključku, na šolskih avtobusih in na obiskih in izletih izven šole;
- Učinkovito spremljanje in primerni ukrepi za nadzor prisotnosti, odsotnosti, upravičenega in neupravičenega izostajanja od pouka, tako znotraj kot zunaj šolskega kompleksa ;
- Senzibilizacija učiteljev in vseh ostalih udeležencev glede pomembnosti zgleda, ki ga s svojim vedenjem dajejo učencem.

4.2 Senzibilizacija učencev o njihovih pravicah in dolžnostih

Vsaka Evropska šola bi učencem in vsem svojim zaposlenim morala omogočiti spoštljivo okolje, ki zagotavlja olikano komuniciranje med učenci in učitelji, tako v razredu kot izven razreda, in ki učence ščiti pred vsako obliko diskriminacije. Zato se morajo tako učitelji kot učenci izogibati predsodkom na osnovi narodnosti, spola, spolne usmerjenosti, rase, invalidnosti, posebnih potreb, itn. V skladu s tem ciljem bi šole morale izvajati vzgojo medosebnostnih odnosov in spodbujati spoštovanje načela enakih možnosti in vključevanja vseh članov šolske skupnosti ne glede na rasno pripadnost, versko prepričanje, spolno usmerjenost, spol, invalidnosti ali posebne potrebe.

4.3 Medvrstniško nasilje

Vsaka šola bi morala pripraviti in objaviti:

- Jasne politike in postopke, ki naj se izvajajo v primeru ustrahovanja učenca s strani drugega učenca ali s strani učitelja, bodisi fizično, verbalno, posredno ali neposredno (poniževanje, širjenje govoric, obrekovanje, itd.);
- Vsaka šola bi morala imeti program zaščite pred preganjanjem v šolskem okolju (medvrstniško nasilje), vključen v letni program šolskih aktivnosti. Učitelji bi morali biti deležni vsaj neke vrste izobraževanja v obliki senzibilizacije glede tega pojava, ki bi se lahko pridobivalo na pedagoških konferencah;

4.4 Sistem za obravnavanje pritožb:

Vsaka šola bi morala pripraviti in odrediti sistem za obravnavanje pritožb, enostaven za uporabo in učinkovit, ki bi obsegal naslednje točke:

- Jasne informacije o tem, kako in komu se je mogoče pritožiti (na osnovnošolski stopnji je to običajno razrednik, na srednješolski stopnji pa je to običajno svetovalni center)
- Opredeljeni postopki spremljanja in ki vključujejo spoštovanje anonimnosti pritožnika, vendar se hkrati korektne informacije nudijo tudi tistemu, zoper katerega je bila podana pritožba;
- Vodenje evidenc o pritožbah, ki so bile vložene, in o ukrepih, ki so sledili.
- Posredovanje informacij vsem drugim članom šolske skupnosti, ki morajo biti s tem seznanjeni;
- Izobesiti številke lokalnih ali nacionalnih telefonskih linij za pomoč otrokom.

4.5 Postopki za obravnavanje obtožbe zlorabe.

Vsaka šola bi morala pripraviti in objaviti primerne postopke za obravnavanje obtožbe zlorabe. Ti postopki naj bi obsegali naslednje točke :

- Začrtan odziv v primeru obtožbe zlorabe, bodisi verbalne, fizične, čustvene ali spolne. (V primeru dokazane zlorabe morajo biti ukrepi v skladu s predpisi in veljavnimi postopki v državi, kjer se nahaja zadevna šola.)
- Navodila za uslužbence, da bi jih naučili prepoznavati znake in simptome zlorabe otroka, vključno s fizičnimi in vedenjskimi kazalci / razvoj ;
- Postopke upravljanja razkritja dejstev s strani otrok ;
- Odgovornost vseh zaposlenih kar zadeva področje zaščite otroka ;
- Odgovornosti do izbranih oseb na šoli ;
- Obveznost komuniciranja z nacionalnimi organi, zadolženimi za zaščito otroka (nacionalne zdravstvene ali policijske službe) ;
- Omejitve, ki veljajo za preiskave primerov, ki spadajo v veljavni predpis za zaščito otroka v državi, kjer se nahaja zadevna šola;
- Treba je tudi natančno določiti odgovornost na področju evidentiranja problematike ali obtožb.

Priloga: Priporočila in seznam za izvajanje politike in postopkov za zaščito otrok na šolah

Varnost

- Redno in pogosto pregledovanje stavb in šolskega kompleksa s strani šolske uprave in oddelkov javnih služb, vključno vseh novih stavb in sprememb namembnosti lokalov;
- Sprejemljiv čas odziva na potencialne nevarnosti glede na nujnost posameznega primera;
- Posodabljanje ocen tveganja;
- Zaščita otrok pred nevarnostmi prometa, kadar so znotraj šolskega kompleksa ali v oskrbi šole (npr. sprehodi in izleti);
- Zagotovitev požarnih izhodov v večnadstropnih stavbah, vrat na glavnih točkah dostopa do stavbe, ki se odpirajo navzven, in označenih poti za izhod v sili v nujnih primerih;
- Redne vaje evakuacije stavb, pisna navodila za osebje in učence za ravnanje v primeru evakuacije glede na razloge (npr. požar); po vsaki vaji se pripravi poročilo o postopanju z namenom izboljšanja varnosti;
- Imenovanje osebe, odgovorne za izvajanje varnostnih ukrepov;
- Spoštovanje lokalnih predpisov glede varnosti v laboratorijih, na primer glede števila učencev, uporabe mask, zaščitnih očal in oblačil, shranjevanja kemikalij, prezračevanja, učiteljevega nadzora priključitve na električno omrežje;
- Redno pregledovanje opreme za telesno vzgojo s strani pristojnega podjetja;
- Prostori za rekreacijo morajo biti ustrezne velikosti in pravilno opremljeni ter vzdrževani.

Zdravje in higiena

- Učinkovito čiščenje šolskih prostorov, še zlasti prostorov, kjer se pripravlja in uživa hrana, in sanitarij (stranišč in tušev);
- Zagotavljanje vode, mila in sušilnikov v straniščih ;
- Spoštovanje vseh lokalnih predpisov glede varnosti v kuhinjah in varnosti sistemov ogrevanja;
- Redno nadzorovanje in spremljanje kakovosti vode in splošne higiene; plavalnega bazena skladno z veljavnimi lokalnimi predpisi;
- Redno odstranjevanje grafitov, žvečilnih gumijev in drugih grdih elementov;
- Politika boja zoper zlorabo nedovoljenih substanc (droge, alkohola, tobaka, itn).

Udobje

Na vseh Evropskih šolah se je treba do najboljše možne mere potruditi za uvedbo dobrih pogojev za psihološko dobrobit otrok. Zato mora direkcija ustanove skrbeti za naslednje:

- Učilnice morajo biti dobro osvetljene, ustrezno ogrevane in prezračene, primerne velikosti glede na skupine, ki imajo v njih pouk.
- Pohoštvo v učilnicah mora biti kakovostno in ustrezne velikosti glede na starost učencev, ki ga uporabljajo.
- Vsak učenec ima pravico do ustreznega odmora za kosilo.

Priporočila, podana v pričujočem dokumentu, so predmet za razpravo na vseh šolah, v okviru primernih zadevnih teles, kot je na primer Odbor za vzgojo. Posledično bi bila potrebna dopolnitev poslovnika. Treba bi bilo sprejeti ukrepe za izvajanje priporočil in redno spremljati njihov učinek.